

Μάθημα 4**Ποιος ελέγχει τα μέσα επικοινωνίας; Εμείς ή εκείνα;
Τα μέσα - εργαλείο επικοινωνίας και ισχύος**

Ο πίνακας συνοψίζει τις πληροφορίες που χρειάζεται ο/η εκπαιδευτικός ώστε να σχεδιάσει και να διδάξει το μάθημα.

Η άσκηση στις ικανότητες αφορά άμεσα την EDC/HRE.

Οι μαθησιακός στόχος υποδεικνύει όσα γνωρίζουν και κατανοούν οι μαθητές.

Οι δραστηριότητες για τους μαθητές, με τη **μέθοδο**, συγκροτούν το βασικό στοιχείο της διαδικασίας μάθησης.

Ο πίνακας για επιλογή **υλικού** υποστηρίζει την προετοιμασία του μαθήματος.

Ο προσδιορισμός του διαθέσιμου χρόνου δίνει ένα αδρό περίγραμμα για τη διαχείριση του χρόνου.

Άσκηση ικανοτήτων	Συζήτηση για τις επιλογές και τις επιπτώσεις τους.
Μαθησιακός στόχος	Τα μέσα επικοινωνίας είναι ισχυρό εργαλείο επικοινωνίας και ελέγχου.
Δραστηριότητες για τους μαθητές	Οι μαθητές συγκρίνουν και συζητούν για τις επιλογές και τις αποφάσεις τους.
Πηγές και υλικό	Ανάρτηση εφημερίδων τοίχου. Υλικό για εκπαιδευτικούς 9Α.
Μέθοδος	Παρουσιάσεις, συζήτηση σε ολομέλεια. Εισήγηση.
Προσδιορισμός διαθέσιμου χρόνου	1. Οι μαθητές συγκρίνουν τις επιλογές και τις αποφάσεις τους. (15 λεπτά) 2. Οι μαθητές συζητούν για τη δημιουργία μηνυμάτων. (10 λεπτά) 3. Εισήγηση από τον/την εκπαιδευτικό: δημιουργία ατζέντας, επιλογή πληροφοριών. (5 λεπτά) 4. Καταληκτική συζήτηση. (10 λεπτά)

Επιπρόσθετες πληροφορίες

Οι μαθητές αναστοχάζονται πάνω στην εμπειρία της δραστηριότητας. Όταν διαβάζουν τις εφημερίδες των άλλων εστιάζουν στις αποφάσεις που λήφθηκαν για την επιλογή θεμάτων και εικόνων, και όχι στις ίδιες τις πληροφορίες. Δηλαδή, εξερευνούν τον ρόλο των μέσων ως φυλάκων και σχεδιαστών της ατζέντας.

Οι παρουσιαστές δημοσιοποιούν τις πληροφορίες που σχετίζονται με τις συζητήσεις τους στις ομάδες, και οι μαθητές συγκρίνουν και συζητούν τις αντίστοιχες εμπειρίες τους.

Ο/η εκπαιδευτικός, με σύντομη εισήγηση, προσθέτει τις έννοιες –τα μέσα ως φύλακες και σχεδιαστές της ατζέντας. Με αυτό τον τρόπο, η κονστρουκτιβιστική μάθηση εμπλουτίζεται με συστηματική καθοδήγηση. Η εμπειρία των μαθητών δημιουργεί το πλαίσιο στο οποίο η καθοδήγηση του/της εκπαιδευτικού προσθέτει νέα προοπτική, και δίνει τη δυνατότητα στους μαθητές να κατανοήσουν την εμπειρία τους σε ανώτερο, πιο αφηρημένο επίπεδο σκέψης και κατανόησης.

Υπάρχουν περισσότερες δυνατότητες επέκτασης της δραστηριότητας στη βάση της εμπειρίας των μαθητών. Μπορούν να συζητηθούν στο τέλος του μαθήματος.

Περιγραφή του μαθήματος

Οι μαθητές έχουν διαβάσει τις εφημερίδες των άλλων πριν το μάθημα.

Φάση 1: Οι μαθητές επεξηγούν και συγκρίνουν τις επιλογές τους

Κάθε παρουσιαστής, με τη σειρά, αναφέρει αποφάσεις που πήρε η ομάδα του και εξηγεί τους λόγους που οδήγησαν σ' αυτές. Ακολουθώντας τις οδηγίες του φυλλαδίου για τους μαθητές 9.3, οι παρουσιαστές σχολιάζουν τα παρακάτω σημεία:

- Επιλογή των κύριων ιστοριών.
- Ποια θέματα εξέτασε η ομάδα και γιατί κάποια θέματα επιλέχθηκαν ή απορρίφθηκαν.
- Η επιλογή των φωτογραφιών.
- Άλλα θέματα και ζητήματα που απασχόλησαν την ομάδα.

Η παρουσίαση εστιάζει στις αποφάσεις που σχετίζονται με τη φύλαξη και τον καθορισμό της ατζέντας, και όχι στο περιεχόμενο των εφημερίδων. Σχετίζονται με το περιεχόμενο της εισήγησης του δασκάλου, υπογραμμίζοντας την κοινή εμπειρία των ομάδων και προσθέτοντας κάποια βασικά στοιχεία του γραμματισμού στα μέσα επικοινωνίας. Με αυτό τον τρόπο, η κονστρουκτιβιστική μάθηση, χρησιμοποιώντας συστηματικές και σύντομες οδηγίες, θέτει το πλαίσιο για τη μετάδοση της εννοιολογικής γνώσης.

Φάση 2: Οι μαθητές συζητούν για την κατασκευή των μηνυμάτων

Ο/η εκπαιδευτικός ζητά από τους μαθητές να συγκρίνουν την αιτιολογία των αποφάσεών τους στις ομάδες. Είναι δυνατόν να προσδιοριστούν κάποια ισχυρά κριτήρια, για παράδειγμα την αξία των ειδήσεων; Σε ποιο βαθμό ελήφθησαν υπόψη ζητήματα ανταγωνισμού, για παράδειγμα το να χρησιμοποιηθούν «κράχτες»;

Η παρουσίαση και η σύγκριση των επιλογών μπορεί να οδηγήσει σε κρίσιμη συζήτηση. Οι μαθητές μπορεί να προβληματιστούν για την ισχυρή επίδραση των μέσων στο είδος των ειδήσεων που φτάνουν σ' εμάς ή αυτών που δε φτάνουν ποτέ στ' αυτά μας. Ο/η εκπαιδευτικός συντονίζει τη συζήτηση. Δε χρειάζεται να σχολιάσει τις παρουσιάσεις των μαθητών, ούτε να πάρει τον λόγο για πολύ.

Φάση 3: Εισήγηση του/της εκπαιδευτικού

Βήμα 3.1 Η βασική εισήγηση

Υλικό για εκπαιδευτικούς 9Α

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω (φάση 1), ο/η εκπαιδευτικός συνδέει τα κύρια σημεία της εισήγησής του με το περιεχόμενο της εμπειρίας και των ερωτήσεων των μαθητών. Χρειάζεται, λοιπόν, προσαρμοστικότητα, ώστε να παρουσιαστούν τα παρακάτω βασικά ζητήματα:

1. Όλα τα μηνύματα των μέσων επικοινωνίας είναι κατασκευασμένα. Ένα από τα βασικά στοιχεία της κατασκευής ενός μηνύματος είναι η επιλογή κάποιων πληροφοριών που γίνονται ιστορίες, ενώ παράλληλα απορρίπτονται άλλες πληροφορίες. Οι μαθητές εξερεύνησαν αυτή την πλευρά της κατασκευής ενός μηνύματος, όταν συνέταξαν τις εφημερίδες τους.
2. Επιλέγοντας και απορρίπτοντας πληροφορίες, οι συντάκτες και οι παραγωγοί των μέσων ασκούν επιλογή και σχεδιάζουν την ατζέντα. Επηρεάζουν έντονα την κοινή γνώμη και τη λήψη πολιτικών αποφάσεων, ακόμα και τον τρόπο που μετέχουμε στη δημοκρατία. Ο βαθμός που αυτή η επίδραση γίνεται έλεγχος, εξαρτάται από τον βαθμό που ασκούμε ή δεν ασκούμε τον ρόλο μας επιλέγοντας την πληροφορία.

Τα δύο παραπάνω σημεία συνδέονται στενά με την εμπειρία που απέκτησαν οι μαθητές στη μικρή τους δραστηριότητα. Η εισήγηση του/της εκπαιδευτικού μπορεί να τελειώσει εδώ, η ανάλυση των σημείων έχει προσφέρει αρκετή τροφή για σκέψη. Μπορεί όμως να προσθέσει κι άλλα σημεία, ανάλογα με τα ενδιαφέροντα και τις ερωτήσεις των μαθητών. Σ' αυτή την περίπτωση, θα πρέπει να δοθεί κι άλλος χρόνος.

Βήμα 3.2 Επεκτάσεις της εισήγησης

1. Τα μέσα επικοινωνίας, ως εμπορικές επιχειρήσεις, ανταγωνίζονται μεταξύ τους ποιο θα τραβήξει την προσοχή μας. Οι παραγωγοί των μέσων φροντίζουν να εναρμονίζονται με τα ενδιαφέροντα και τις προσδοκίες του ακροατηρίου τους. Η εμπορική τους επιπυχία εξαρτάται από τις επιλογές των χρηστών των μέσων.
2. Εξαρτόμαστε από τα μέσα για την αντίληψη του κόσμου. Σ' αυτό το μάθημα, οι μαθητές εστίασαν σε ένα κλασσικό μέσο, την εφημερίδα. Υπάρχουν όμως νέες μορφές μέσων, που τα χρησιμοποιούμε για διαφορετικούς σκοπούς. Έχουμε ακόμη τα κλασσικά είδη των μέσων (ραδιοτηλεοπτικά μέσα) – περιοδικά, εφημερίδες, τηλεόραση και ραδιόφωνο. Τα χρησιμοποιούμε κυρίως για πληροφόρηση και ψυχαγωγία. Επίσης, έχουμε νέα μέσα που βασίζονται στο διαδίκτυο (ιστοσελίδες, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, blogs, facebook, twitter), αλλά και τα SMS. Έχουν πολλές χρήσεις, αλλά τα χρησιμοποιούμε κυρίως για να επικοινωνήσουμε με τους άλλους, και, όπως γνωρίζουν καλά οι μαθητές μας η νέα γενιά είναι πιο εξοικειωμένη με αυτά από τους γονείς της και, πολύ περισσότερο, από τους/τις εκπαιδευτικούς της.
3. Στις μέρες μας, ζούμε στον πολιτισμό των μέσων επικοινωνίας. Η κοινωνία είναι ένα δίκτυο αλληλεπίδρασης των μελών της. Η κοινωνική αλληλεπίδραση είναι σε μεγάλο βαθμό επικοινωνία. Αυτή η επικοινωνία ενισχύεται, σχηματοποιείται και διαμορφώνεται από τα μέσα. Τα μηνύματα των μέσων όχι μόνο αντανακλούν, αλλά και διαθλούν την πραγματικότητα.

Φάση 4: Καταληκτική συζήτηση και ολοκλήρωση της ενότητας

Πρέπει να δοθεί χρόνος στους μαθητές να εκφράσουν τη γνώμη τους ύστερα από την εισήγηση του δασκάλου.

Ίσως κάνουν ερωτήσεις κατανόησης ή προβληματιστούν για τη δύναμη των μέσων ως φυλάκων και σχεδιαστών της ατζέντας.

Στο τέλος, ο/η εκπαιδευτικός θέτει το ερώτημα αν θα συνεχίσει η δραστηριότητα και με ποιον τρόπο, για παράδειγμα προτείνοντας ένα από τα παρακάτω:

- Οι εφημερίδες τοίχου να προβληθούν στο σχολείο.
- Οι μαθητές να προσκαλέσουν έναν δημοσιογράφο στην τάξη, να του δείξουν τις εφημερίδες και να ζητήσουν τη γνώμη του, να συζητήσουν μαζί του το ζήτημα της φύλαξης.
- Μια ομάδα μαθητών – συντακτών να συνεχίσει τη δραστηριότητα στο σχολείο και να καθιερωθεί μια σχολική εφημερίδα τοίχου.
- Οι μαθητές να ασχοληθούν με τα μέσα που διαμορφώνουν και επηρεάζουν την κοινή γνώμη
- Οι μαθητές να εστιάσουν σε ένα από τα θέματα που αναφέρθηκαν και να αναλάβουν δράση. Είναι δυνατή η σύνδεσή του με άλλες ενότητες του παρόντος τόμου.